

Minna-Kristiina Paakki

2010

SOSIAALISEN MEDIAN KÄYTTÖ OPPIMISESSA JA OPETUKSESSA

Opinnäytetyö

Ammatillinen opettajankoulutus

2010

Minna-Kristiina Paakki

HÄMEEN AMMATTIKORKEAKOULU
Ammatillinen opettajakorkeakoulu
Ammatillinen opettajankoulutus
Korkeakoulunkatu 6
13100 HÄMEENLINNA

OPINNÄYTETYÖ

Työn nimi *Sosiaalisen median käyttö oppimisessa ja opetuksessa*

Tekijä *Minna-Kristiina Paakki*

Ohjaaja *Sanna Ruhalahti*

Hyväksytty _____ .2010

Koulutusohjelman nimi

Tekijä

Minna-Kristiina Paakki

Vuosi 2010

Työn nimi

Sosiaalisen median käyttö oppimisessa ja opetuksessa

TIIVISTELMÄ

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää sosiaaliseen median käyttöön oppimisessa ja opetuksessa liittyviä kokemuksia, asenteita ja mahdollisuuksia. Tutkimus toteutettiin toimintatutkimuksena Turun ammattikorkeakoulun Salon yksikön henkilökunnan ja tietojenkäsittelyn sekä liiketalouden koulutusohjelmien opiskelijoiden keskuudessa.

Ensimmäisessä syklissä kerättiin tietoa vuoden 2009 alusta maaliskuuhun 2010 keskustelujen ja havainnoinnin keinoin, jonka jälkeen toteutettiin kysely huhtikuussa 2010.

Tulosten perusteella sosiaalisen median käyttöön oppimisessa ja opetuksessa liittyy innostusta ja varauksellisuutta. Innostusta löytyi uusien asioiden käyttöönottoon ja yhteisöllisyyden kehittämiseen; varauksellisuutta välineistön toimivuuteen ja oppimisen arviointiin.

Asiasanat sosiaalinen media, yhteisöllinen oppiminen

Sivut 24 s. + liitteet 6 s.

SISÄLLYS

1. JOHDANTO.....	1
1.1 Turun ammattikorkeakoulun Salon yksikön tietojenkäsittelyn ja liiketalouden koulutusohjelmat	2
1.2 Tutkimusongelma ja työn rakenne	3
2 SOSIAALINEN MEDIA, OPPIMINEN JA OPETTAMINEN.....	3
2.1 Sosiaalinen media.....	3
2.2 Sosiaalinen media, oppiminen ja opettaminen.....	4
3 TOIMINTATUTKIMUKSEN KEINOIN YHTEISÖÄ KEHITTÄMÄSSÄ.....	7
3.1 Toiminnan kehittämisen alkulähteillä	8
3.2 Kyselyn suunnittelu ja otanta	9
3.3 Kyselyn toteutus.....	11
4 INNOKASTA ASENNETTA SOSIAALISEN MEDIAN HYÖDYNTÄMISEEN? 12	
4.1 Sosiaalisen median käyttö opetuksessa ja oppimisessa.....	12
4.2 Oppiminen, yhteisöllisyys ja opettaminen	14
4.3 Sosiaalisen median mahdollisuuksista	15
4.4 Oppimisen edistäminen.....	16
4.5 Tärkeäksi koettua oppimisessa ja opettamisessa.....	17
4.6 Palaute ja vapaa sana.....	18
5 YHTEENVETO	19
LÄHTEET	23
LIITE	25

1. JOHDANTO

Kiinnostus sosiaalisen mediaan ja sen hyödyntämiseen on herännyt ympäri maailman muutaman vuoden sisällä. Sosiaalista mediaa hehkutetaan uutisissa, ne vaikuttavat politiikkaan ja ihmisten elämään. Sosiaalisen median on sanottu olevan prosessi, ilmiö, saateenvarjokäsite, väline ja yhteisöllisyyden edistäjä (Erkkola 2008).

Oma kiinnostukseni sosiaalisen mediaan heräsi omien sosiaalisten kontaktieni kautta eli ystäväni rupesivat houkuttelemaan erilaisiin sosiaalisiin medioihin mukaan. Olen käyttänyt MSN Messengeriä ja Skypeä jo useita vuosia, Facebook tuli mukaan vasta viime kesänä. Turun ammattikorkeakoulussa on sosiaalisen media innostuneita hyödyntäjiä jo paljon. On olemassa wikicampus ja Second Life tilaa on varattu. Sosiaalinen media valtaa hitaasti, mutta varmasti luokkahuoneet: on harvinainen tapaus, jos tietokonetunnilla ei ole yhtään Facebook tiliä auki.

Turun ammattikorkeakoulun Tietoliikenne ja sähköinen kauppa tulosityksikössä (myöh. TSK), Salon toimipisteessä sosiaaliseen median mahdollisuuksia lähdettiin tutkimaan ensimmäiseksi koko ammattikorkeakoulua koskeneessa Agricola-projektissa. Projektin tarkoituksena oli suunnitella uusi International Semester Saloon liiketalouden (lita) ja tietojenkäsittelyn (tiko) koulutusohjelmiin. Samassa projektissa suunniteltiin myös uusi kurssi, sosiaalinen media ja liiketoiminta (5 op; Social media and Business, 5 credits). Kurssi kuuluu osana kansainvälisille opiskelijoille tarjottavia englanninkielisiä opintoja Salossa. Tämä kurssi on ensimmäinen suora avaus sosiaalisen mediaa Salon yksikössä, litan ja tikon koulutusohjelmissa.

Syksyllä 2009 toimintasuunnitelmaan kirjattiin lisäksi opetuksen kehittämisen alle sosiaalisen median mahdollisuuksien ja käyttöönottamisen asenteiden selvittäminen sekä opettajien että opiskelijoiden näkökulmista. Näitä asenteita ja mahdollisuuksia selvitetään tässä opinnäytetyössä kahden koulutusohjelman, tikon ja litan, kannalta. Tutkimuksessa selvitetään opettajien, opiskelijoiden ja muun henkilökunnan asenteita, käyttökemuksia ja mielipiteitä sosiaalisen median käytöstä oppimisessa ja opetuksessa.

Tutkimuskysymyksenä on Mitä sosiaalisen median käyttö oppimisessa ja opetuksessa on? Kuinka tärkeää se on, miten sitä voi hyödyntää oppimisessa ja opetuksessa, minkä-

laisia asenteita sosiaalisen median käyttöön oppimisessa tai opettamisessa on opettajilla ja opiskelijoilla?

Näiden mielenkiintoisten kysymysten selvittämiseksi tehtiin kyselytutkimus, joka analysoitiin hyödyntäen SPSS -ohjelmaa ja tilastollisia analyyseja. Määrällisen tutkimuksen valintaan vaikutti eniten se, että sillä voidaan tarkastella asenteiden eroja laajemmasta otoksesta kuin olisi mahdollista laadullisella tutkimuksella. Laadullista tutkimusta hyödynnetään tämän tutkimuksen jälkeen, syventämällä tietoja esille nousseista kysymyksistä.

1.1 Turun ammattikorkeakoulun Salon yksikön tietojenkäsittelyn ja liiketalouden koulutusohjelmat

Turun ammattikorkeakoulussa työskentelee noin 750 asiantuntijaa ja opiskelee noin 9000 opiskelijaa monialaisessa koulutusyhteisössä. Vaikutusalueena Turun ammattikorkeakoululla on Varsinais-Suomi. Ammattikorkeakoulusta valmistuu vuosittain noin 1500 ammattilaista. (Turun ammattikorkeakoulu 2010.)

Salossa on tietojenkäsittelyn koulutusohjelmassa (tiko) on opiskelijoita ja liiketalouden koulutusohjelmassa (lita). Salossa on lisäksi tietotekniikan, muotoilun ja hoitoalan koulutusta.

Salo on pieni opetusyksikkö ja olemme tottuneet joustavaan tapaan tehdä työtä eli opettaa. Käytössämme on Optima -verkkoympäristö, jota osa opettajista käyttää aktiivisesti. Optiman lisäksi osa opettajista käyttää myös muita järjestelmiä tai vaihtoehtoja.

Vuodenvaihteen jälkeen aloitimme mm. Adobe Connect Pro etäopetusohjelmiston käytön ja siihen liittyvä koulutus on osittain minun tehtäväni. Uudistamme ensi syksystä lähtien opetussuunnitelmaamme enemmän projektilähtöiseksi ja se tulee vaatimaan opettajilta entistä enemmän yhteistyötä kurssien suunnittelussa ja vetämisessä. Erilaiset sähköiset välineet opettamiseen ja yhteydenpitoon kuuluvat läheisesti sähköisen kaupan koulutusohjelmaan, mikä on yksi lisäyksi tämän tutkimuksen tekemiseen.

1.2 Tutkimusongelma ja työn rakenne

Haluan selvittää, mitä ja minkälaisia valmiuksia, toiveita ja haluja yksikkömme opettajilla on laajentaa ohjaustamme ja opetustamme erilaisiin sosiaalisen median ympäristöihin. Kyseessä on siis selkeästi tutkimuksellinen työ, mutta se tähtää yksikön toimintatapojen esiin nostamiseen ja kehittämiseen.

Työn aluksi esitellään keskeiset käsitteet luvussa kaksi: sosiaalinen media ja siihen liitettyjä pedagogisia malleja. Tämän jälkeen käydään läpi tutkimuksen kulku ja kyselyn suunnittelu luvussa kolme. Luvussa neljä esitellään tulokset ja tehdään yhteenvetoja tulosten pohjalta. Viimeiseksi käydään keskustelua tuloksista ja esitetään kehitysehdotuksia sosiaalisen median mahdollisuuksista oppimisessa ja opetuksessa Salon tikoissa ja litassa. Työn lopussa on liitteenä kyselyssä käytetty kyselylomake.

2 SOSIAALINEN MEDIA, OPPIMINEN JA OPETTAMINEN

Tässä kappaleessa esitellään tutkimuksen keskeisiä käsitteitä: sosiaalinen media, sosiaalisen median pedagogiikka, sosiaalisen median pedagogiset mallit ja muita sosiaaliseen mediaan liittyviä käsitteitä.

2.1 Sosiaalinen media

Sosiaalista mediaa pidetään sateenvarjokäsitteenä, koska siitä paljon erilaisia määritelmiä. Sosiaalisen median alle voidaan luetella monia Internetissä olevia palveluita. Yleinen sosiaalisen median synonyymina käytetty termi on Web 2.0. Sosiaalisen media voi ajatella olevan sateenvarjokäsite siinä mielessä, että sen alle voidaan sijoittaa monia erilaisia kulttuurisia toimintoja, joita ihmiset käyttävät Internetissä (Lietsala & Sirkkunen 2008). Sosiaalinen media on teknologian ja sosiaalisuuden sekoitus, jossa ihmisten yksilöllistä ajattelua jalostetaan, tuotetaan tai muutetaan yhteisöllisesti. Erkkolan (2008) määritelmää käytetään yleisesti (mm. Kalliala & Toikkanen 2009), koska se kokoa

sosiaalisen median yhteisöllisyyden ja teknologian sekä yhdistää ne yhteisöllisesti tuotettuun sisältöön:

Sosiaalinen media on teknologiasidonnainen ja rakenteinen prosessi, jossa yksilöt ja ryhmät rakentavat yhteisiä merkityksiä sisältöjen, yhteisöjen ja verkkoteknologioiden avulla vertais- ja käyttötuotannon kautta. Samalla sosiaalinen media on jälkiteollinen ilmiö, jolla on tuotanto- ja jakelurakenteen muutoksen takia vaikutuksia yhteiskuntaan, talouteen ja kulttuuriin. (Erkkola 2008.)

Sosiaaliseen mediaan liitetään joissakin tapauksissa sanat helppokäyttöisyys ja nopea omaksuttavuus, joihin esimerkiksi Facebook sovelluksen voisi luokitella. Muita yleisiä piirteitä ovat mm. maksuttomuus ja yhteisöllinen sisällön tuottaminen. Sosiaalisen median sovellukset jaotellaan monen erilaisen tavan mukaan, joista yksi on käyttötarkoitus. Esimerkiksi YouTube on sekä viraalimarkkinointia että audiovisuaalisen aineiston välittäjä. Ryhmätöihin tarkoitettuja työkaluja ovat puolestaan iGoogle ja Wiki työkalut. Molempia edellisiä voidaan käyttää myös erilaiseen julkaisemiseen. Hintikka (2008) luokittelee sosiaalisen median sekä sosiaalisuuteen että mediaan liittyvinä palveluina, joita voivat käyttää yksilöt tai yhteisöt.

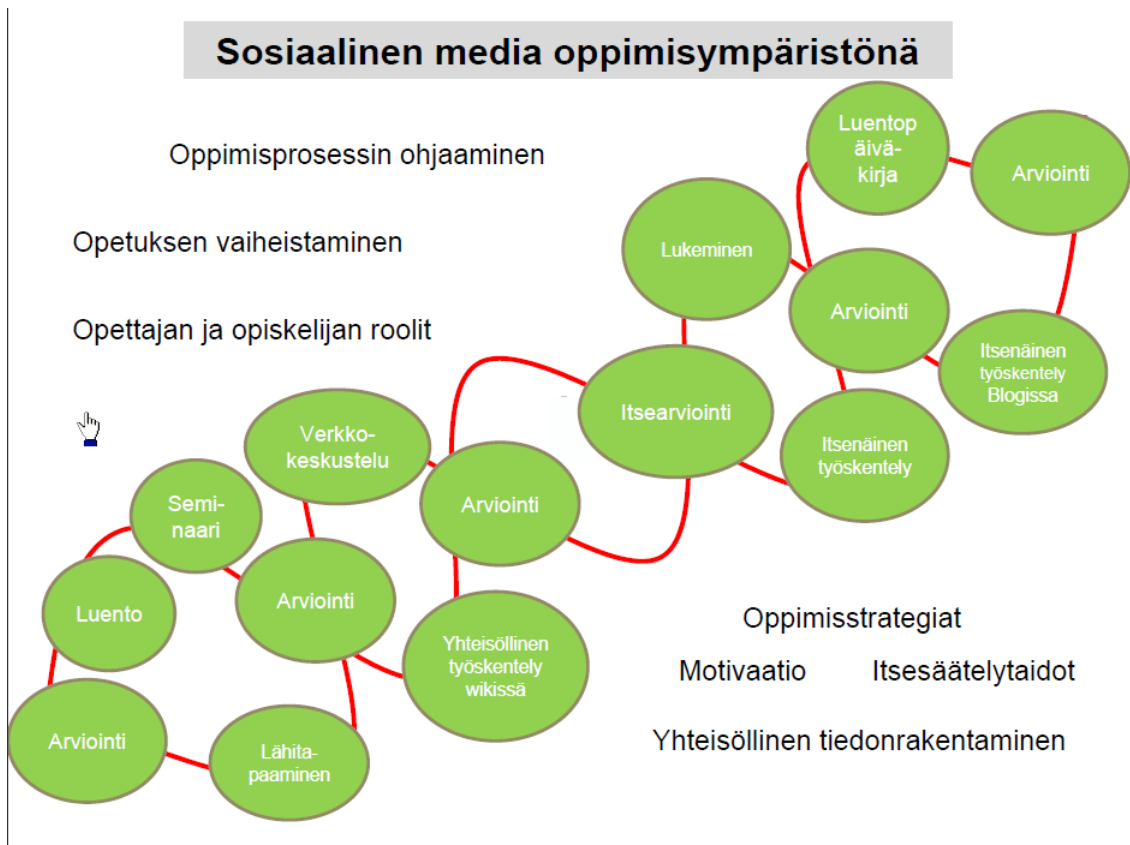
2.2 Sosiaalinen media, oppiminen ja opettaminen

Silander ja Koli (2003) kuvaavat kirjassaan, miten verkko-oppisen eri malleihin liittyy tiettyjä yhtenäisiä vaiheita. Yksi näistä vaiheista on yhteisöllinen prosessi, jossa oppiminen tapahtuu sosiaalisessa kontekstissa, yhteisen tiedon rakentelun ja jaetun asiantuntijuuden pohjalta. Tässä prosessissa keskeinen osa on omien ajatusten tuominen muiden ulottuville, tekemällä se näkyväksi ja saamalla vertaispalautetta. Tietojen ja taitojen kehittymiseen vaikuttaa vuorovaikutus muiden opiskelijoiden, opettajien ja opiskeluyhteisön kanssa. Tiedot ja taidot siirtyvät toisille sosiaalisessa kanssakäymisessä ja ovat osa kulttuurishistoriallista prosessia. (Silander & Koli 2003, Bråten 1991.)

Sosiaalinen media on määritelmän (Erkkola 2008) mukaan yksilöiden ja ryhmien merkityksen rakentamisprosessi ja sellaiseen soveltuvia oppimisen prosesseja voisivat olla verkko-opetuksen mukaisesti esimerkiksi ongelmalähtöinen (Problem Based Learning -

PBL), tutkiva ja yhteisöllinen oppiminen. PBL oppimisprosessin mukaisesti oppiminen tapahtuu tilannesidonnaisesti aitoja reaalimaailman ongelmia ratkomalla. Tutkivan oppimisen mallissa (Hakkarainen, Lonka & Lipponen 1999) tiedon muodostus tapahtuu PBL:n tapaan ongelmakeskeisesti, asteittain syvenevässä syklissä, jossa oppijan omaa ymmärrystä syvennetään tiedonrakenteluprosessissa. Yhteisöllinen oppiminen edelleen jatkaa PBL:n ja tutkivan oppimisen linjoilla, mutta siinä yhteisöllinen tiedon muodostus on ratkaisevassa asemassa. Diana – mallin mukainen dialogiseen keskusteluun pohjautuva oppimisprosessi (Aarnio & Enqvist 2001) soveltuu edellä mainittujen oppimismallien tavoin hyvin yhteisölliseen tiedonmuodostukseen erilaisissa sosiaalisen median ympäristöissä.

Sosiaalisen median käyttö opetuksessa voi auttaa tukemaan oppimisprosessia monipuolisesti ja aktivoimaan opiskelijoita tukemalla sosiaalisuutta sekä informaation käsittelyä yhteisöllisen tiedonmuodostuksen kautta. Sosiaalinen media oppimisympäristönä voi olla perinteisten oppimisympäristöjen (esim. Moodle ja Optima) tapaan suljettu tai sitten täysin avoin kaikille (esim. Wikit). Oppimisympäristöä voidaan käyttää aineiston jakamiseen ja varastointiin, tiedottamiseen ja viestintään, ohjaukseen, ryhmätöiden tekemiseen, verkkokeskusteluihin tai opiskelijan oman ajattelun näkyväksi tekemiseen oppimispäiväkirjan avulla. Pönkä ja Impiö ovat keränneet sosiaaliseen mediaan oppimisympäristönä liittyviä asioita seuraavaan kuvioon (Kuvio 1.)

Kuvio 1. Sosiaalinen media oppimisympäristönä (Pönkä & Impiö, 2009.)

Sosiaalisen median oppimisympäristössä yksilöllinen ja yhteisöllinen tiedonrakentaminen täydentävät toisiaan. Erilaisten oppimisstrategioiden toteuttaminen on mahdollista, yksilön ja yhteisön työskentely sekä yhteisillä että yksityisillä areenoilla on mahdollista. Opettajan työ on lähinnä oppimisprosessin ohjaaminen ja opetuksen vaiheistaminen, opiskelijan tehtävänä on etsiä tietoa aktiivisesti ja työskennellä yhteisössä aktiivisesti. Yksityinen reflektointi oppimispäiväkirjassa ja yhteisöllinen työskentely esimerkiksi verkkokeskusteluissa ovat osa työskentelyprosessia. Opiskelijan motivaatio ja itsesäätelytaidot työskentelyn edetessä ovat tärkeitä oppimisprosessin etenemisessä. Tämä kuvio on yksi mahdollinen toimintatapa, jokainen opettaja ja opiskelija voivat luoda omanlaisensa ympäristön aiheiden ja valitun oppimismallin mukaan. Arvioinnin suunnittelemisen tällaisessa oppimisprosessissa on haastavaa, kurssin alussa on joko yhteisesti tai opettajan etukäteissuunnitelman mukaisesti päätettävä sallittavat tuotokset.

Helakorpi (2001) kuvaa tulevaisuuden oppilaitoksen toimintatapaa hyvin samantyyppisesti. Ei ole oikeastaan olemassa mitään oppilaitosta, vaan avoimia verkostoorganisaatioita. Näissä organisaatioissa on muun muassa monenlaisia sosiaalisia ulottu-

vuuksia tai elementtejä. Sosiaalisen median oppimisympäristöissä tällaisen verkostomaisen organisaation opetus ja oppiminen voivat toimia Helakorven vision mukaisesti.

3 TOIMINTATUTKIMUKSEN KEINAIN YHTEISÖÄ KEHITTÄMÄSSÄ

Organisaation toiminnan kehittämisessä kohti uusia haasteita yhdessä työyhteisön kanssa, toimintatutkimus on koettu hyvänä lähestymistapana. Turun ammattikorkeakoulun Salon yksikön tikon ja litan vuoden 2010 toimintasuunnitelman mukaisesti sosiaalisen median käyttöä oppimisprosesseissa ja opetuksessa halutaan kehittää. Tämä opinnäyte työ on yksi osa toimintasuunnitelman toteuttamista. Toimintatutkimus etenee syklimäisesti ja sen pääpaino on toiminnan kehittämisessä. Ensimmäisen syklin aikana suunnitellaan, toimitaan, havainnoidaan ja reflektoidaan. Tämän jälkeen siirrytään toiseen sykliin, jossa samankaltaisen prosessin kautta pyritään tarkentamaan suunnitelmaa toiminnan kehittämiseksi. (Anttila 2006, 439–449.)

Toimintatutkimus on myös jatkuva prosessi, joka tähtää yleensä asioiden muuttamiseen ja kehittämiseen (Aaltola & Syrjäjä 1999, 21). Reflektointi on toimintatutkimuksen tärkeä osa ja raportointi tuovat kehittämisideoita sekä – kohteita yhteisöön keskusteltavaksi. Toimintatutkimuksella pyritään muuttamaan jotain, lisäämään ymmärrystä ja luomaan tietoa muutoksen kohteena olevasta asiasta. (Anttila 2006, 439–449.)

Toimintatutkimuksen prosessiin kuuluu yhteistyö tutkimukseen osallistuvien kesken ja se suuntautuu jonkin käytännön ongelman ratkaisemiseen. Salon tikon ja litan henkilökunnan puolelta on koettu käytännön ongelmana tietämättömyys sosiaalisen median käytöstä oppimisessa ja opetuksessa. Turun ammattikorkeakoulu on läsnä sosiaalisessa mediassa muun muassa wikicampus.fi ja Facebook tilien kautta. Näiden välineiden käyttöä opetuksessa ei ole juurikaan hyödynnetty, mutta tähän asiaan halutaan muutosta. Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten opiskelijat ja henkilökunta kokevat sosiaalisen median käytön oppimisessa ja opetuksessa. Osa tavoitteena on myös selvittää, mitä sosiaalisen median sovelluksia on käytössä tällä hetkellä ja mitä tulevaisuuden toiveita tai kehitysehdotuksia tuodaan esille.

3.1 Toiminnan kehittämisen alkulähteillä

Käyn tässä kappaleessa lävitse sosiaalisen median alkukartoitusta ennen varsinaisen kyselyn suunnittelua ja toteutusta. Tilanne kuvastaa vuoden 2009 asenteita ja mielipiteitä sosiaalisen median käytöstä opiskelijoiden ja opettajien henkilökohtaisessa käytössä, oppimisessa ja opetuksessa. Tiedot ovat henkilökohtaisia havaintoja vuoden 2009 kevästä vuoden 2010 huhtikuulle. Minulla on ollut erinomainen tilaisuus havainnoida melkein ulkopuolisena, koska aloitin työskentelyni Turun ammattikorkeakoulun Salon yksikössä tammikuussa 2009.

Opiskelijat ja opettajat, Turun ammattikorkeakoulu organisaationa, koulutusohjelmat ja alumnitoiminta ovat läsnä sosiaalisen median palveluissa. Yksityisten henkilöiden käymät keskustelut, päiväkirjan kirjoittamiset ja kommentoinnit eivät välttämättä ole osa opetusta. Systemaattinen, oppimisen ja opetuksen lähtökohdista lähtevä, opetussuunnitelmien ja –käytäntöjen tasolle menevä ote tarvitaan mukaan. Sosiaalisen median mukaantulo opetussuunnitelmaan sai alkunsa Turun ammattikorkeakoulun sisäisestä projektista, jossa haluttiin kehittää vaihto-opiskelijoita houkutteleva opetustarjotin. Projektissa kehitettiin opetustarjottimelle yksi uusi, viiden opintopisteen kurssi, Social Media and Business. Kurssi toteutetaan yhteistyönä tikon ja litan kesken, vaihto-opiskelijoiden lisäksi kurssilla on opiskelijoita molemmista koulutusohjelmista.

Toimintatutkimuksen ensimmäisen syklin aikana sosiaalinen media oli läsnä koulutusohjelmien kehittämispalavereissa, opetussuunnitelmien työstämisessä ja kurssien suunnittelussa. Aktiivinen asian esille nostaminen oli tarkoituksellista keskustelun herättämisestä, mielipiteiden kuulemisesta ja yleisen tietoisuuden nostattamisesta, välillä jopa tahallista provokaatiota. Näiden keskusteluiden tai provokaation tuloksena syntyi henkilökunnan edustajille muutama Facebook käyttötili ja ryhmä, aktiivista keskustelua opiskelijoiden kanssa ja mielikuva mahdollisuuksista sosiaalisen median käytöstä oppimisessa ja opetuksessa.

Opiskelijoiden läsnäolo sosiaalisen median palveluissa on aktiivista ja monilla on erilaisia palveluita käytössään. Tämä on käynyt ilmi myös syksyllä 2009 ja keväällä 2010

pidetyn Social Media ja Business kurssin opiskelijoiden töistä. Suositun Facebookin lisäksi myös valokuvien tai videoiden lataaminen ja jakaminen palveluiden kautta on suosittua, samoin muun Facebookin kaltaiset yhteisölliset palvelut kuten MySpace. Näkökulma sosiaalisen median käyttöön opiskelussa on ollut positiivisempi vapaavalintaisen kurssi osallistujilla kuin pakollisiin kursseihin kuuluvien kurssien opiskelijoilla. Esimerkkinä vuoden 2009 keväällä saamaani kommentti Second Lifen käytöstä opetuksessa, eräs opiskelija vastasi kysymykseeni: ”Mitä mieltä olette Second Lifen käytöstä opetuksessa?” – ”Toivottavasti olen silloin jo valmistunut”.

Opettajakunnan mielipiteet ovat olleet vaihtelevia sosiaalisen median käytöstä oppimisessa ja opetuksessa. Osa opettajista on aktiivisia ja tuottavat opiskelijoiden kanssa yhdessä materiaalia, käyvät keskusteluja ja ohjaavat oppimisen prosessia sosiaalisen median palvelujen avulla. Osalla opettajista on ollut hivenen negatiivinen tai varauksellinen sosiaalisen median suhteen. Tämä on ollut mielenkiintoinen asetelma pienen yksikön sisällä ja halusin selvittää asiaa tarkemmin.

3.2 Kyselyn suunnittelu ja otanta

Toimintatutkimuksen toisessa syklissä keväällä 2010 oppilaiden ja opettajien kanssa käytyjen keskustelujen (mm. yksi opettajille suunnattu luento, johon osallistui myös muuta henkilökuntaa) ja kahden Social media and Business kurssin opiskelijoiden palautteen perusteella päädyin toteuttamaan kyselyn (Liite 1) saadakseni tarkempaa tietoa käsityksistä, toiveista, asenteista ja mahdollisista tarkemmista kehitystoiveista. Kyselyn osatarkoituksena oli myös kartoittaa yleisellä tasolla sosiaalisen median erilaisia palveluita.

Kyselyn jäsentelyssä ja kysymysten laadinnassa käytin hyväkseni Helsingin yliopiston sivuilta löytyvää yhteisöllisen oppimisen määritelmää ja siinä lueteltuja oppimisen keskeisiä tavoitteita:

- yhteiset tavoitteet
- työskentelyprosessin korostaminen
- ongelmalähtöisyys

- jaettu asiantuntijuus
- tiedonrakentaminen
- ajattelun näkyväksi tekeminen
- oppilaiden kognitiivisten ja metakognitiivisten taitojen kehittäminen
- oppilaiden vastuu opiskelun organisoinnista ja oppimisesta

Tavoitteissa tulee huomioitua myös ongelmalähtöinen oppiminen ja tutkiva oppiminen. Määrittelyn mukaan yhteisöllinen oppiminen on toimintaa, jossa suurehko ryhmä yrittää yhdessä tietoisesti ymmärtää tai selittää jotakin ilmiötä tai asiaa. Mielestäni tämä tukee hyvin sosiaalisen median määritelmää yksilön ja yhteisön tiedon jakamisen sekä tuottamisen prosessista. (Collin, Korhonen, Penttinen & Vakiala 2003.)

Kyselyä suunnitellessa mietin muun muassa, minkälainen otos olisi järkevä toteuttaa tavoitteiden saavuttamiseksi. Tikon ja litan koulutusohjelmat tekevät paljon yhteistyötä ja opiskelijat osallistuvat monille kursseille yhtä aikaa kuten esimerkiksi harjoitusyritys (jossa harjoitellaan muun muassa liiketoiminnan perusteita). Keskusteltuani muiden koulutusohjelmien opettajien kanssa päädyimme siihen, että kyselyn otantaan otettiin mukaan ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijat molemmista koulutusohjelmista. Valintaa perusteluina pidimme sitä, että ensimmäisen vuoden opiskelijat näkevät asiat tuorein silmin ja toisen vuoden opiskelijat jo tietävät mitä koulussa tapahtuu, mitä opetusta on ja minkälaisilla välineillä opetusta toteutetaan. Toisen vuoden opiskelijoilla on myös parempi opettajiston tuntemus ja laajempi näkemys opetettaviin aineisiin kuin ensimmäisen vuoden opiskelijoilla. Päiväryhmien opiskelijoiden lisäksi otokseen otettiin mukaan kolmen aikuisopiskelijaryhmän opiskelijat.

Kyselyn otoksessa olivat henkilökunnasta tikon ja litan opettajien lisäksi mukana muun henkilökunnan edustajina muun muassa hallinnon, kirjaston ja opintotoimiston henkilöstö sekä opinto-ohjaaja. Myös muita kuin tikon ja litan opettajia oli otoksessa mukana eli matematiikan ja kielten opettajia. Kyselyyn valittuja potentiaalisia vastaajia tuli opiskelijoista 174, opettajista 12 ja muusta henkilökunnasta 30. Otos oli siis 204 henkilöä.

3.3 Kyselyn toteutus

Kyselyssä toteutuksessa käytin FreeOnline palvelua, jossa oli mahdollista tehdä ja toteuttaa kysely ilmaiseksi rekisteröitymällä ensin palvelun käyttäjäksi. Palvelun käyttö oli helppoa ja kyselyn suunnittelu kävi nopeasti palvelun antamien ohjeiden avulla. Ensin kirjoitettiin yleisesittely, jossa otsikon lisäksi voi kirjoittaa vapaata tekstiä. Vapaan tekstin tarkoituksena oli käydä läpi kyselyn tavoitteet ja toteuttaja. Seuraavassa vaiheessa palvelu ehdotti erilaisia tapoja tehdä kysymyksiä. Tämä vaihe oli ensin hieman hankalampi, mutta kokeilujen kautta pystyin valitsemaan sopivat kysymystyypit ja suunnittelemaan mahdolliset vastausvaihtoehdot. Käytin apuna kyselyiden suunnittelussa myös kevään 2010 tutkimusmenetelmä ja – viestintä kurssin opiskelijoiden hahmottelemia kysymyksiä. Samat opiskelijat myös vastasivat kyselyyn.

Lähetin kyselyn heti pääsiäisen jälkeen, tiistaina 6.4.10 aamupäivällä. Saman päivän aikana kyselyyn oli kello 15.00 mennessä vastannut jo 22 henkeä. Saman viikon perjantaina, kun kyselyyn vastaamisaikaa oli jäljellä enää kaksi päivää, vastaajia oli yhteensä 42. Tämä jäi myös lopulliseksi vastausmääräksi. Kyselystä ei lähetetty muistutusta eikä vastausaikaa jatkettu, sillä saatujen vastausten perusteella vastausprosentti oli hieman yli 20 %.

Vastaajista 58 % oli miehiä ja 42 % naisia. Opiskelijoista eniten vastauksia (tiko 7 ja lita 7) tuli ensimmäisen vuoden päiväopiskeluryhmistä. Opettajista kyselyyn vastasi 11. Yksi vastaajista ei halunnut ilmoittaa ikäänsä, ikänsä ilmoittaneet vastaajat olivat kaikki alle 55 vuotiaita. Eniten vastauksia tuli ikäluokista 17-25 ja 26-37 – vuotiaat, joissakin kummassakin oli 13 vastaajaa.

Kaikki vastaajat olivat käyttäneet jotain sosiaalisen median palvelua. Suurin osa oli käyttänyt Facebookin (35/42), melkein kaikki YouTube (38/42), MSN Messengeriä oli käyttänyt 27 ja Skypeä 23. IRG Gallerya oli käyttänyt 11. Loput palvelut olivat alle kymmenen vastaajan käyttämiä kuten Second Life 2 vastaajaa, MySpace 8 ja Ningiä oli käyttänyt vain yksi vastaajista.

Kyselylomakkeessa oli sekä vapaaehtoisia että pakollisia kenttiä. Vapaaehtoiset kentät olivat avoimia tekstikenttiä, joissa vastaajat saivat kertoa omin sanoin mielipiteitänsä

sosiaalisen median tarjoamista mahdollisuuksista oppimiseen ja opetukseen. Vastaajia pyydettiin myös kuvaamaan, mitä palveluja he itse haluaisivat käyttää oppimisen edistämiseksi. Viimeinen vapaa tekstikenttä antoi mahdollisuuden antaa palautetta sosiaalisesta mediasta, kertoa omista kokemuksista tai antaa muuta arvokasta tietoa toiminnan kehittämiseen. Pakollisia kysymyksiä olivat kaikki muut kuin vapaat tekstikentät.

4 INNOKASTA ASENNETTA SOSIAALISEN MEDIAN HYÖDYNTÄMISEEN?

Kyselyyn vastanneet olivat antaneet hyvin vapaakenttien kautta palautetta ja ehdotuksia sekä mielipiteitä sosiaalisen median käyttämisestä ja mahdollisuuksista opettamisesta ja oppimisesta. Seuraavassa käydään kysymyslomakkeen järjestyksessä lävitse vastauksia kyselyyn.

4.1 Sosiaalisen median käyttö opetuksessa ja oppimisessa

Vastaajat olivat täysin samaa mieltä siitä, että sosiaalinen media tulee yleistymään opettamisen välineenä, ja että yhteisöllinen oppiminen edistää asioiden ymmärtämistä. Tarkistuskysymyksenä ollut kysymys siitä, että sosiaalinen media ei kuulu oppilaitosympäristöön lainkaan, oli hyvin huomioitu ja vastaukset myötäilivät aikaisempien vastausten linjaa eli vastaajat olivat eri mieltä väittämän kanssa. Vastaajien mielestä sosiaalinen media siis kuuluu oppilaitosympäristöön.

Taulukko 1. Sosiaalisen median käyttö opetuksessa ja oppimisessa

	1 Täysin eri mieltä	2 Jokseenkin eri mieltä	3 En osaa sanoa	4 Jokseenkin samaa mieltä	5 Täysin samaa mieltä	Responses	Average Score
Sosiaalinen media tukee yhteisöllistä oppimista.	1 (2.38%)	3 (7.14%)	4 (9.52%)	28 (66.67%)	6 (14.29%)	42	3.83 / 5 (76.60%)
Sosiaalisen median avulla voi edistää syvää, ymmärtävää oppimista.	1 (2.38%)	8 (19.05%)	10 (23.81%)	20 (47.62%)	3 (7.14%)	42	3.38 / 5 (67.60%)
Sosiaalista mediaa voidaan käyttää oppimisen tukena.	0 (0.00%)	1 (2.38%)	2 (4.76%)	27 (64.29%)	12 (28.57%)	42	4.19 / 5 (83.80%)
Sosiaalinen media tulee yleistymään opettamisen välineenä.	0 (0.00%)	1 (2.38%)	9 (21.43%)	12 (28.57%)	20 (47.62%)	42	4.21 / 5 (84.20%)
Yhteisöllinen oppiminen edistää asioiden ymmärtämistä.	0 (0.00%)	1 (2.38%)	9 (21.43%)	14 (33.33%)	18 (42.86%)	42	4.17 / 5 (83.40%)
Olen innostunut sosiaalisen median tarjoamista oppimisen mahdollisuuksista.	0 (0.00%)	5 (11.90%)	4 (9.52%)	20 (47.62%)	13 (30.95%)	42	3.98 / 5 (79.60%)
Yhteisöllisessä oppimisessa on mukana keskeneräisyyden sietämistä ja epävarmuutta oppimisen lopputuloksesta.	1 (2.38%)	6 (14.29%)	16 (38.10%)	13 (30.95%)	6 (14.29%)	42	3.40 / 5 (68.00%)
Sosiaalinen media ei kuulu oppilaitosympäristöön lainkaan.	12 (28.57%)	21 (50.00%)	4 (9.52%)	4 (9.52%)	1 (2.38%)	42	2.07 / 5 (41.40%)
Omien opintoihin liittyvien töiden julkistaminen on oppimisen kannalta hyvä asia.	1 (2.38%)	3 (7.14%)	14 (33.33%)	19 (45.24%)	5 (11.90%)	42	3.57 / 5 (71.40%)
Oppimisen arviointi on yhdenmukaisempaa ja tasa-arvoisempaa yhteisöllisessä oppimisessa.	1 (2.38%)	6 (14.29%)	24 (57.14%)	10 (23.81%)	1 (2.38%)	42	3.10 / 5 (62.00%)
Oppimisprosessia voi tukea monipuolisesti.	1 (2.38%)	2 (4.76%)	9 (21.43%)	16 (38.10%)	14 (33.33%)	42	3.95 / 5 (79.00%)
							3.62 / 5 (72.45%)

Oppimisen arvioinnista suurin osa ei osannut sanoa, onko arviointi yhdenmukaisempaa ja tasa-arvoisempaa yhteisöllisessä oppimisessa. Myös kysymys keskeneräisyyden sietämisestä ja epävarmuudesta oppimisen lopputuloksesta oli hankala: 16 vastaajaa ei osannut sanoa ja 13 vastaajaa olivat jokseenkin samaa mieltä. Yhteisöllisen oppimisen näkökulmasta vastaajat olivat sitä mieltä, sosiaalista mediaa voidaan käyttää oppimisen tukena ja sosiaalisella medially voidaan tukea yhteisöllistä oppimista. Vastaajien mielestä yhteisöllinen oppiminen myös edistää asioiden ymmärtämistä. Yksilöllistämisen näkökulmasta 39 vastaajaa oli jokseenkin samaa mieltä tai täysin samaa mieltä siitä, että monipuolinen oppimisprosessin tukeminen ja syvän, ymmärtävän oppimisen edistäminen ovat mukana sosiaalisen median käytössä oppimisessa ja opettamisessa.

Kukaan vastaajista ei ilmoittanut olevansa täysin eri mieltä omasta innostumisestaan sosiaalisen median tarjoamiin oppimisen mahdollisuuksiin. Vastaajista sen sijaan 33 oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä innostumisestaan. 14 vastaajaa ei osaa sanoa onko töiden julkistaminen oppimisen kannalta hyvä asia vai ei. Toisaalta 19 vastaajaa oli jokseenkin samaa mieltä ja 4 vastaajaa täysin samaa mieltä siitä, että töiden julkistaminen on oppimisen kannalta hyvä asia.

4.2 Oppiminen, yhteisöllisyys ja opettaminen

Vastausten perusteella enemmistö näkee sosiaalisen median hyvänä vuorovaikutuskanavana sekä opettajilta oppilaille että oppilailta opettajille. Mahdollisuus keskustella ajasta ja paikasta riippumattomasti, mutta myös samaan aikaan eri paikoissa olivat vastaajien antamissa vastauksissa vahvasti esillä. Sosiaalisen median sovelluksia voi käyttää vastaajien mukaan myös töiden varastointiin ja jakeluun, niillä voi simuloida erilaisia tilanteita (esimerkkinä Second Life tai erilliset simulointisovellukset). Yksilöllistämisen näkökulmasta sosiaalinen media voi edistää myös oppijan omien vahvuuksien esille nostamista. Yhteisöllisyys tai yhdessä tekemisen prosessi oli myös nähty eri asiana kuin opiskelu. Yhteisöllisyyden eräänä puolena nähtiin myös työpanoksen selkeää erottuminen, kukin saa tasa-arvoisen kohtelun osallistumisensa perusteella.

Kahdessa eri vastauksessa tuli hivenen eri näkökulmista esille sosiaalisen median tarjoamia vaihtoehtoja.

Verkossa sosiaalimedia tarjoaa vaihtoehdon tavata virtuaalisesti omia opintoryhmän jäseniä. Keskustella niistä aiheista, jotka ovat opintojaksolla käsiteltävänä. He voivat jakaa omia kokemuksia ja esittää kysymyksiä ja vastauksia toisilleen. Vuorovaikutustaidot kehittyvät myös verkossa! Opettaja voi täydentää omalla osaamisella ja/tai ohjata lisätietojen lähteille tarvittaessa.

Vastauksessa korostuu vuorovaikutus ja opettajan rooli enemmän oppimisprosessin ohjaajana tai tutorina. Toisessa vastauksessa nähtiin vuorovaikutuksen lisäksi myös tutkimuksellisia näkökulmia:

Oppimisessa sosiaalinen media voi tuottaa tehokkaan tiedonhakukanavan ja toimia lähteenä esim. induktiivisessa tutkimuksessa. Käyttäisin sosiaalista mediaa varauksellisesti ohjauksessa enkä ollenkaan itse opetuksessa. Edellytän itse opetukselta tasoa, joka ei toteudu sosiaalisessa mediassa tiedon epävarmuustekijöiden ja mielipidealttiuden vuoksi. Voi korvata huonon opettajan.

Vastaajan mielestä huonon opettajan voi korvata sosiaalisen median käytöllä. Vastauksesta ei käy ilmi, millä sosiaalisen median palveluilla näin voi tehdä. Epävarmuustekijä ja mielipidealttius ovat mielenkiintoisia sanoja, vastauksesta ei kuitenkaan käy ilmi ovatko sosiaalisen median sovellukset epävarmuustekijä (esimerkiksi eivät toimi tai toimivat miten sattuu) vai niiden yhteisöllinen käyttö oppimisessa ja opetuksessa.

4.3 Sosiaalisen median mahdollisuuksista

Sosiaalisen median erittäin tärkeänä mahdollisuutena oppimisessa ja opetuksessa vastaajat näkivät sen, että on mahdollista tarjota vaihtoehtoisia työskentelytapoja oppimisprosessissa. Yhteistoiminnallisen oppimisen näkökulmasta jokseenkin tai erittäin tärkeää 35 vastaajalle oli mahdollisuus suunnitella oppimisen etenemistä yhdessä opiskelijoiden kanssa. Oppimisprosessin etenemisen kannalta työskentelyn selkeiden sääntöjen oli 22 vastaajalle jokseenkin tärkeää ja 10 erittäin tärkeää.

Taulukko 2 Sosiaalisen median mahdollisuudet oppimisessa ja opetuksessa

	1 Ei yhtään tärkeää	2 Vähemmän tärkeää	3 En osaa sanoa	4 Jokseenkin tärkeää	5 Erittäin tärkeää	Responses	Average Score
Oppimisympäristö on julkinen.	3 (7.14%)	7 (16.67%)	10 (23.81%)	19 (45.24%)	3 (7.14%)	42	3.29 / 5 (65.80%)
Oppimisen etenemistä voi suunnitella osittain yhdessä opiskelijoiden kanssa.	1 (2.38%)	2 (4.76%)	4 (9.52%)	28 (66.67%)	7 (16.67%)	42	3.90 / 5 (78.00%)
Oppimisprosessiin voi tarjota vaihtoehtoisia työskentelytapoja.	1 (2.38%)	2 (4.76%)	2 (4.76%)	18 (42.86%)	19 (45.24%)	42	4.24 / 5 (84.80%)
Sosiaalisen median avulla voi kukin opiskelija rakentaa omanlaisensa opiskeluympäristön.	2 (4.76%)	4 (9.52%)	6 (14.29%)	23 (54.76%)	7 (16.67%)	42	3.69 / 5 (73.80%)
Opiskelijat voivat tuottaa sisältöä opetukseen.	2 (4.76%)	7 (16.67%)	8 (19.05%)	16 (38.10%)	9 (21.43%)	42	3.55 / 5 (71.00%)
Työskentelyssä on selkeät säännöt.	2 (4.76%)	3 (7.14%)	5 (11.90%)	22 (52.38%)	10 (23.81%)	42	3.83 / 5 (76.60%)
Oppimisen aktivointi on opiskelijalähtöistä.	1 (2.38%)	5 (11.90%)	8 (19.05%)	16 (38.10%)	12 (28.57%)	42	3.79 / 5 (75.80%)
Sosiaalinen media tukee oppimisen erilaisia prosesseja.	1 (2.38%)	4 (9.52%)	7 (16.67%)	19 (45.24%)	11 (26.19%)	42	3.83 / 5 (76.60%)
							3.77 / 5 (75.30%)

Opetuksen yksilöistämisen näkökulmasta sosiaalinen media tukee oppimisen erilaisia prosesseja; kolmekymmentä vastaajaa piti tätä jokseenkin tai erittäin tärkeänä. Neljän vastaajan mielestä tämä osa sosiaalisen median mahdollisuuksista oli vähemmän tärkeää. Yhden vastaajan mukaan ei ollut yhtään tärkeää se, että sosiaalinen media tukee oppimisen erilaisia prosesseja. Seitsemän oli vastannut, etteivät osaa sanoa, tukeeko vai ei.

Väittämä 'oppimisen aktivointi on opiskelijalähtöistä' oli 28 vastaajan mielestä jokseenkin tai erittäin tärkeä sosiaalisen median mahdollisuus oppimisessa ja opetuksessa.

Samansuuntaisesti arvioitiin myös omanlaisensa opiskeluympäristön rakentamisen tärkeysaste: 30 vastaajaa piti sitä jokseenkin tai erittäin tärkeänä.

Oppimisympäristön julkisuus jakoi tässäkin kysymyksessä (vertaa Taulukko 1.) mielipiteitä. Kymmenen vastaajaa ei osaa sanoa onko julkisuus tärkeää vai ei yhtään tärkeää. Kolmen vastaajan mielestä se ei ole yhtään tärkeää ja toiset kolme piti sitä erittäin tärkeää. Enemmistö (19) oli kuitenkin jokseenkin tärkeän kannalla.

4.4 Oppimisen edistäminen

Vastaajat halusivat edistää oppimista sosiaalisen median avulla esimerkiksi ohjauksessa ja keskustelukanavana. Sosiaalisen median avulla voisi tehdä ryhmätyötehtäviä ja pitää yhteyttä ryhmän jäsenten kanssa. Videoiden ja minibloggauksen voisi erään vastaajan mielestä jättää kokonaan pois opetuksesta.

Selkeitä ehdotuksia esimerkiksi Facebookin käytön edistämiseksi olivat muun muassa kokeiden laittaminen Facebookiin tapahtumiksi, tällöin tulisi tapahtumaan ilmoittautuminen ja muistutus asiasta automaattisesti heti, kun kirjautuu sisälle. Toinen mahdollisuus Facebookin käyttöön olisi jokaiselle luokalle erikseen perustettava suljettu keskusteluyhteisö, jossa voisi keskustella koulutukseen liittyvistä asioista. Second Lifessa voisi yhden vastauksen mukaan järjestää virtuaaliopintoja. Sosiaalisen median käyttö voisi erään vastauksen perusteella olla perusteltua myös isoissa ongelmanratkaisutehtävissä, jotka edellyttävät yhteistä tiedon rakentamista. Facebookille vastakkaisiakin ehdotuksia tuli: ”varsinainen ohjaus ja opetus” pitäisi hoitaa virallisilla työskentely-ympäristöillä kuten Optima. Innokkuus uuden kehittelyyn tuli myös esille: ”Olen kiinnostunut opetuskokeiluista yhdessä kollegojen kanssa” ja ”Myös opettajien yhteisöllisyyttä voisi kehittää!” Vastausten perusteella vaikuttaisi siltä, että opiskelijat ja opettajat näkevät sosiaalisen median käytössä mahdollisuuksia ja haluaisivat käyttää eri palveluja monipuolisesti hyväksi oppimisessa, opetuksessa tai yleensä yhteisöllisyyden kehittämisessä.

4.5 Tärkeäksi koettua oppimisessa ja opettamisessa

Erittäin tärkeäksi vastaajat kokivat aineistojen varastoinnin, kurssin sisällön kartuttamisen, tiedottamisen ja viestinnän sekä ajan ja paikan rajat ylittävät verkkokeskustelut ja ryhmätyöt. Jokseenkin tärkeäksi koettiin harjoitusten ja tenttien kokoaminen yhteen, reaaliaikainen ohjaus ja opetus, oppimisympäristön kehittäminen yhteistoiminnassa opettajan ja opiskelijoiden kanssa, sosiaalisen median tarjoamat apuvälineet oppimiseen.

Taulukko 3 Sosiaalisen median käyttö oppimisessa ja opetuksessa

	1 Ei yhtään tärkeää	2 Vähemmän tärkeää	3 En osaa sanoa	4 Jokseenkin tärkeää	5 Erittäin tärkeää	Responses	Average Score
Opettaja ja opiskelijat voivat jakaa ja varastoida aineistoja sekä kartuttaa kurssin sisältöä.	1 (2.38%)	1 (2.38%)	6 (14.29%)	16 (38.10%)	18 (42.86%)	42	4.17 / 5 (83.40%)
Opettaja ja opiskelijat voivat tiedottaa ja viestiä mahdollisimman vaivattomasti.	1 (2.38%)	0 (0.00%)	2 (4.76%)	16 (38.10%)	23 (54.76%)	42	4.43 / 5 (88.60%)
Sosiaalisen median avulla voi koota yhteen harjoituksia ja tenttejä.	1 (2.38%)	2 (4.76%)	6 (14.29%)	22 (52.38%)	11 (26.19%)	42	3.95 / 5 (79.00%)
Sosiaalisen median avulla voi toteuttaa reaaliaikaista ohjausta ja opetusta.	1 (2.38%)	4 (9.52%)	2 (4.76%)	21 (50.00%)	14 (33.33%)	42	4.02 / 5 (80.40%)
Sosiaalisen median avulla opettaja ja opiskelijat voivat yhdessä rakentaa ja kehittää oppimisympäristöä.	1 (2.38%)	3 (7.14%)	5 (11.90%)	22 (52.38%)	11 (26.19%)	42	3.93 / 5 (78.60%)
Sosiaalisen median tarjoaa apuvälineitä oppimiseen.	1 (2.38%)	3 (7.14%)	2 (4.76%)	21 (50.00%)	15 (35.71%)	42	4.10 / 5 (82.00%)
Sosiaalisen median avulla voi järjestää ajan ja paikan rajat ylittäviä verkkokeskusteluja ja ryhmätyöitä.	1 (2.38%)	1 (2.38%)	4 (9.52%)	15 (35.71%)	21 (50.00%)	42	4.29 / 5 (85.80%)
Tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden tuoda omaa ajattelua näkyväksi ja nähdä muiden ajattelun tuotoksia.	1 (2.38%)	2 (4.76%)	4 (9.52%)	22 (52.38%)	13 (30.95%)	42	4.05 / 5 (81.00%)
Opiskelua tukevaa ajankohtaista sisältöä voi koota useasta lähteestä yhteen paikkaan.	1 (2.38%)	1 (2.38%)	3 (7.14%)	22 (52.38%)	15 (35.71%)	42	4.17 / 5 (83.40%)
Tiedon kerääminen ja prosessointi on kollektiivista.	1 (2.38%)	3 (7.14%)	8 (19.05%)	20 (47.62%)	10 (23.81%)	42	3.83 / 5 (76.60%)
Arviointi on monipuolista ja erilaiset tuotokset sallitaan.	1 (2.38%)	1 (2.38%)	10 (23.81%)	21 (50.00%)	9 (21.43%)	42	3.86 / 5 (77.20%)
Osallistuminen on arviointiperuste.	3 (7.14%)	6 (14.29%)	10 (23.81%)	17 (40.48%)	6 (14.29%)	42	3.40 / 5 (68.00%)
Monivalintatehtävien toteuttaminen ja arviointi nopeuttaa kurssisuoritusta.	3 (7.14%)	3 (7.14%)	12 (28.57%)	20 (47.62%)	4 (9.52%)	42	3.45 / 5 (69.00%)
							3.97 / 5 (79.46%)

Vastausten perusteella voisi ajatella sosiaalisen median käytössä oppimisessa ja opetuksen olevan tärkeää erilaiset materiaali-pankit ja kurssin kaiken toiminnan (keskustelut, tehtävät, arviointi, palaute) keräämisen yhteen paikkaan. Yhteistoiminnallinen ote oppimisen prosessissa oli enemmistölle jokseenkin tai erittäin tärkeää. Yhteisöllisyyden tukeminen (tiedon kerääminen ja prosessointi kollektiivista sekä oman ajattelun tuominen näkyväksi ja muiden ulottuville) oli myös jokseenkin tai erittäin tärkeää suurimmalle osalle vastaajista.

Tarkistuskysymys monivalintatehtävistä ei osoittautunut toimivaksi. Yhteisöllisen oppimisen tiedon rakennusprosessissa monivalintatehtävien toteuttaminen ei ole välttämät-

tä yhteisöllisyyttä tukeva oppimisprosessi. Toisaalta kurssisuoritusten nopeuttaminen on tärkeää ja siksi voisi ajatella vastaajien olevan vaihtoehdon kannalla. Monivalintatehtäviä voi olla, mutta pääsääntöisesti yhteisöllisessä oppimisessa tuotetaan oppimateriaalia yhdessä tai opiskelijat etsivät ongelmaan ratkaisua yhteisöllisesti tietoa etsien ja työstäen.

Kahteen arviointiin liittyvään kysymykseen kymmenen vastaajaa ei ottanut kantaa valitsemalla en osaa sanoa – vaihtoehdon. Arvioinnin monipuolisuus ja erilaisten tuotosten salliminen oli erittäin tärkeää yhdeksälle erittäin tärkeää ja 21:lle jokseenkin tärkeää. Osallistumisen käyttämistä arviointiperusteena piti erittäin tärkeänä kuusi vastaajaa ja jokseenkin tärkeänä 17. Arviointi jakoi myös Taulukossa 1 esitetyssä väittämässä mielipiteet.

4.6 Palaute ja vapaa sana

Avoimissa vastauksissa oli selkeästi kaksi näkökulmaa: sosiaalista mediaa enemmän ja sosiaalista mediaa ei lainkaan. Vastauksista oli pääteltävissä ja osin selkeästi auki kirjoitettuakin opiskelijan tai opettajan näkökulma. Opettajat suhtautuivat vastausten perusteella innokkaasti ja ilmoittautuivat mukaan uusien ideoiden kehittelyyn. Myös usea opiskelija oli sitä mieltä, että opetuksessa voisi olla enemmän sosiaalisen median sovellutuksia käytössä ja yhteisöllisen oppimisen piirteitä. Töiden palauttamiseen, keskusteluun ja ilmoitusasioihin opiskelijat toivoivat lisää ja enemmän mahdollisuuksia. Sekä sukupolvien että opettajien ja opiskelijoiden välillä olevat kuilut mainittiin vastauksissa; vastaajat halusivat pienentää kuiluja molemmissa tapauksissa.

Nämä seuraavat neljä lainausta esittävät neljää jonkin verran erilaista näkökulmaa vapaista vastauksista:

Etukäteisvalmistelut kurssien sujumisen takaamiseksi entistä tärkeämpää; lähinnä sääntöjen ja arvioinnin miettiminen ja selväksi tekeminen.

Opetusta tulevaisuudessa enemmän etäopiskeluna ja opetuksen on muututtava luokkaistumisesta monipuolisempaan suuntaan.

nämä IRC-gallery, Second Life,...jne. pois opetuksesta.

En sinänsä näe sosiaalista mediaa oppimistyökaluna, sillä sivun ylälaidas-
sa (kyselylomakkeen) nimetyt Internet-palvelut ovat suurimmaksi osin
tarkoitettu muuhun kuin oppimiseen. En näe syytä vähentää lähiopetusta,
ja uskon sosiaalisissa medioissa piilevän opiskelua passivoivia asioita.

Viimeisessä vapaassa tekstikentässä olleet vastaukset kirvoittivat myös sapekkaita
kommentteja ja hyviä toiminnan kehittämisen ehdotuksia. Viimeiseen kentän kehoitus
antaa palautetta opetuksen kehittämiseen toimi siis hyvin.

5 YHTEENVETO

Jatkuvan kehityksen kulku on mukana oppimisessa ja opetuksessa. Sosiaalisen median
läsnäolo on tosiasia ja sen mukanaolo oppimisen ja opetuksen välineenä tulee yleisty-
mään. Yhteisöllinen toimintatapa, yhteisöllistä toimintaa tukevan välineistön avulla oli
tässä työssä saatujen tulosten mukaan tärkeä opitun ymmärtävistä edistävä asia.

Sosiaalisen median sovellusten avulla vastaajat toivoivat lisää vuorovaikutusta, keskus-
telua, palautetta ja tiedottamista oppimisen tueksi. Oppimisen tukemiseen erilaiset so-
vellukset ja niiden avulla kerättävä yhteisöllinen tieto voisivat olla ajasta ja paikasta
riippumatta opiskelijoiden ja opettajien saatavilla. Tämän kaltaista opettamista on jo
toteutettu suljetuissa oppimisympäristöissä, julkisilla areenoilla opetusta ja oppimista ei
ole vielä Salon yksikössä juurikaan ollut. Vastauksien mukaan näin on myös ollut hyvä-
kin, vastaajat tuntuivat hieman arkailevan oman oppimisensa tai opetuksensa julkiseksi
tekemistä. Toinen arveluttava asia oli arviointi. Tämä voisi osittain johtua siitä, että vas-
taajina oli sekä opettajia että opiskelijoita.

Jonkinlaista varmuuden hakemista tai asennekasvatusta tarvittaisiin kaikille. Aitoa yh-
teisöllistä keskustelua, jota on jo aloitettu osittain muun muassa Facebookin kautta.
Vastauksissa oli selvää innostumista asiaan ja siihen pitäisi nyt tarttua nopeasti. Etäope-
tuksen kehittämistä toivottiin myös ja sosiaalisen median sovelluksilla se on mahdollis-

ta. Liiallista uusien trendien perässä juoksemista ei ehkä kuitenkaan tehdä, onhan sosiaalisia sovelluksia ollut käytössä jo pidempään, ainakin tietojenkäsittelyn ammattilaisilla. Sosiaalisesta median sovelluksista voisi tulla pysyvä osa oppimisen ja opetuksen välineistöä, silloin se olisi yksi väline muiden joukossa.

Yksilöllisyyden ja vaihtoehtoisten oppimisprosessien sekä työskentelytapojen tukeminen olisi mahdollista entistä laajemmalla sosiaalisen median sovellusten käyttöönotolla. Tällainen toimintatapa vaatii opiskelijoiden ja opettajien yhteistyötä, selkeiden sääntöjen sopimista oppimisen tuotosten palautuksista, arvioinnista ja hyväksyttävistä toimintatavoista yleensä. Sosiaalisen median käyttöönotto edellyttää myös keskustelua sopivasta käytöksestä, eettisyydestä, luottamuksellisuudesta ja tietojen oikeellisuudesta (muun muassa lähteiden käyttö ja luottavuus; toisaalta sosiaalisen median sovellusten käyttö voi tarjota myös arvioinnin kannalta joustavamman ja tai nopeamman kanavan, yhteisö voi antaa välitöntä palautetta).

Yhteisöllisyys ja yhteisöllinen oppiminen perustuu oppijan aktiivisuuteen oppimisprosessissa, vuorovaikutukseen ja tiedon yhteisölliseen rakentamiseen. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskelijan oman aktiivisuus nousee tärkeään asemaan oppimisprosessissa. Vastaukset olivat väitteen 'oppimisen aktivointi on opiskelijälähtöistä' kohdalla positiiviset, tosin kahdeksan ei osannut sanoa tärkeydestä mitään, yksi oli täysin eri mieltä ja neljä piti asiaa vähemmän tärkeänä. Tähän kohtaan pitäisi siis erityisesti panostaa.

Sosiaalisen median sovelluksia on paljon tarjolla, ehkä liiankin paljon. Oppimisen kohteena oleva asia ei saisi hävitä välineen taakse, vaan välineen pitäisi tukea oppimista.

Pönkä ja Impiö (2009) ovat arvioineet sosiaalisen median opetuskäyttöä ja todenneet muun muassa, että sosiaalinen media voi tukea yhteisöllistä työskentelyä, mutta se ei tapahdu itsestään. Sosiaalinen media tuo opetukseen uudenlaista näkyvyyttä ja avoimuutta. Uudenlaisen työtavan ja välineen omaksumiseen tarvitaan tukea ja ohjausta. Tarvitaan myös linjauksia ja ohjeistuksia uuteen opetusympäristöön. Samanlaisia ohjeita voi tehdä myös tämän tutkimuksen perusteella. Ohjeita, opastusta ja linjauksia opiskelijoille ja opettajille voisivat molemmat osapuolet laatia yhdessä, yhteisöllisessä prosessissa. (Pönkä & Impiö 2009.)

Salon yksikön tikon ja litan koulutusohjelmissa joustavuus opintojen suorittamisessa on mahdollista ja opiskelijoille voidaan tehdä yksilöllisiä oppimispolkua. Opettajien yhteisöllisyys on myös hyvällä tasolla, vaikka sitäkin voisi vielä edistää. Myös opettajille sosiaalisen median sovellukset tarjoavat mahdollisuuden tehdä töitä ajasta ja paikasta riippumattomasti. Tämä taas vaatisi opettajilta itsekuria töiden tekemisen ja vapaa-ajan erottamiseen toisistaan. Ei kuitenkaan ole tarkoitus tehdä töitä koko ajan, paikasta riippumatta.

Täytyisi myös ottaa huomioon ne vastakkaiset ajatukset, joita jotkut vastaajista toivat esiin. Joillekin opiskelijoille ja opettajille sosiaalinen media ei ole mahdollisuus eivätkä he pidä sitä tärkeänä. Opetuksessa ja oppimisessa pitäisi siis myös huomioida ne, joille yhteisöllinen oppiminen ja yhteisöllisyys eivät sovi tai jotka eivät halua siihen osallistua. Toisaalta voisi ajatella, että juuri heille tämän kaltainen oppimisprosessi voisi tuoda jotain uutta.

Sosiaalisen median palvelut ovat käytössä yrityselämässä, myös oppilaitosten työelämäyhteistyökumppaneilla. Prewisen (2009) teettämän tutkimuksen mukaan vain 21% yritysten työntekijöistä ei käytä sosiaalisen median palveluita lainkaan. Usean vastaajan työpaikoilla erilaiset työryhmäohjelmistot, jaetut kalenterit ja dokumentit, tiedonhankinta ja työhön liittyvät uutiset ovat arkipäivää. Selkeästi sosiaalisen median hyödyt on jo tunnustettu työelämässä, käyttö on suunnitelmallista ja liiketoiminnan osa.

Tässä tutkimuksessa otos oli Turun ammattikorkeakoulun Salon yksikön henkilökunnasta sekä tikon ja litan opiskelijoista. Tarkoituksena olikin kehittää juuri tämän yksikön osalta sosiaalisen median käyttöä oppimisessa ja opetuksessa, vaikka laajemmalla otoksella olisi saatu laajempaa vaikuttavuutta koko ammattikorkeakoulun osalta. Tällaiseen laajempaan otokseen olisi tullut mukaan kaikkien alojen opiskelijoita eri koulutusaloilta, samoin henkilökuntaa. Salon yksikössä jatkamme oppimisen ja opetuksen kehittämistyötä näiden tulosten perusteella ja keräämme edelleen palautetta. Tutkimuksen toteutuksessa olisi voinut hyödyntää enemmän sosiaalisen median sovelluksia, mutta silloin olisi saattanut jäädä juuri niiden ääni kuulumatta, jotka eivät käytä tai halukaan käyttää sosiaalista mediaa.

Hyvää pedagogiikkaa voi toteuttaa verkossa, sosiaalisen median palveluilla tai jollain muulla tavoin. Tärkeää mielestäni on vuorovaikutus, aito läsnäolo ja uusien asioiden oppiminen, verkossa tai ilman.

LÄHTEET

Aarnio, H. & Enqvist, J. 2001. Dialoginen oppiminen verkossa. DIANA-malli ammatillisen osaamisen rakentamiseen. Opetushallitus: Helsinki.

Anttila, P. 2006. Tutkiva toiminta ja ilmaisu, teos, tekeminen. Hamina: Akatiimi.

Bråten, I. 1991. Vygotsky as a precursor to metacognitive theory: II Vygotsky as a metacognitivist. *Scandinavian Journal of Educational Research*, Vol. 35, No. 4, 1991.

Collin, J., Korhonen, K., Penttinen, L., & Vakiala, V. 2003. Helsingin yliopisto, <http://www.tutkiva.edu.hel.fi/yhdessaoppiminen.html>. Viitattu 9.4.2010.

Erkkola, J-P 2008. Sosiaalisen median käsitteestä. Taideteollinen korkeakoulu, Medialaboratorio.

Hakkarainen, K., Lonka, K. & Lipponen, L. 1999. Tutkiva oppiminen. Älykkään toiminnan rajat ja niiden ylittäminen. Helsinki: WSOY.

Helakorpi, S. 2001. Innovatiivinen tiimi- ja verkostokoulu, Tammi, Tampere.

Hintikka, K. 2008. Sosiaalinen media aktivoivan oppimisen välineenä. <http://kans.jyu.fi/aineistot/raportit/JY-Sosiaalinen-media-2008-loppuraportti.pdf>. Viitattu 5.4.2010.

Kalliala, E. & Toikkanen, T. 2009. Sosiaalinen media opetuksessa. *Finn Lectura*. 978-951-792-383-5.

Lietsala, K. & Sirkkunen, E. 2008. Social Media. Introduction to the tools and processes of participatory economy. Tampereen yliopiston laitosten julkaisut.

Prewrite 2009. Esittäjä Sami Leppänen. Prewrite kyselytutkimus 2009: Sosiaalinen media yrityskäytössä, Prewrite Finland Oy.

Pönkä, H. & Impiö, N. 2009. Sosiaalinen media yhteisöllisen tiedonrakentelun ja opetuksen avoimuuden mahdollistajana, VKK-päivät '09, DevelOPE hanke, Oulun yliopisto.

Silander, P. & Koli, H. 2003. Verkko-opetuksen työkalupakki. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy.

Turun ammattikorkeakoulu, 2010. <https://www.turkuamk.fi>. Viitattu 8.4.2010

LIITE

Liite 1 Kyselylomake

Sosiaalinen media opetuksessa

Sosiaalinen media opetuksessa -kysely on osa tekemääni opinnäytetyötä Hämeen ammattikorkeakouluun.

Haluan kyselyn ja haastattelujen avulla selvittää, mitä ja minkälaisia kokemuksia, valmiuksia, toiveita, mahdollisuuksia tai haluja opettajilla ja opiskelijoilla on opetuksemme kehittämisessä erilaisissa sosiaalisen median ympäristöissä.

Sosiaalinen media on teknologiasidonnainen ja rakenteinen prosessi, jossa yksilöt ja ryhmät rakentavat yhteisiä merkityksiä sisältöjen, yhteisöjen ja verkkoteknologioiden avulla vertais- ja käyttötuotannon kautta. Samalla sosiaalinen media on jälkiteollinen ilmiö, jolla on tuotanto- ja jakelurakenteen muutoksen takia vaikutuksia yhteiskuntaan, talouteen ja kulttuuriin. (Erkkola, 2008)

Kysely lähetetään sekä opiskelijoille (08 ja 09 Tiko ja Lita) että opettajille (Tiko ja Lita, TSK Salo). Kyselyn jälkeen haastattelen vielä halukkaita opiskelijoita ja opettajia lisätietojen sekä syvemmän ymmärryksen saamiseksi. Haastateltavaksi voi ilmoittautua laittamalla viestiä alla olevaan sähköpostiosoitteeseen.

Vastauksia käytetään opetuksen kehittämiseen Turun ammattikorkeakoulun Salon yksikössä, tietojenkäsittelyn ja liiketalouden koulutusohjelmissa. Tuloksia käsitellään koulutusohjelmien palaverissa ja tulokset julkaistaan Hämeen ammattikorkeakoulun opinnäytetyönä valtakunnallisessa Theseus -tietokannassa. Vastaajien henkilöllisyyttä ei tulosten käsittelyn ja julkaisun yhteydessä paljasteta, eikä tietoja käytetä muihin tarkoituksiin.

Vastausaika on 6-11.4.2010.

Annan mielelläni lisätietoja kyselystä ja tutkimuksestani,

Minna Paakki
050 - 598 5737
minna.paakki@turkuamk.fi

Page 1 -

1) Oma roolini vastaajana on:

opettaja

2) Sukupuoli

Mes

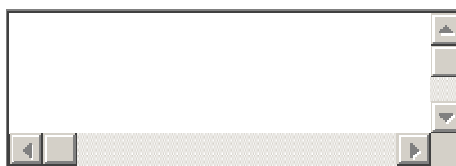
3) Ikä

17-25

4) Mitä seuraavista sosiaalisen median vaihtoehtoista olet käyttänyt?

- En mitään alla olevista
- Facebook
- MySpace
- Ning
- RSS
- Twitter
- Flickr
- Skype
- Blog
- Wiki
- MSN Messenger
- IRC gallery
- Chat foorumit
- Second life
- Photobucket
- YouTube

Other (Please Specify):

5) Sosiaalisen median käyttö opetuksessa ja oppimisessä

	1 Täysin eri mieltä	2 Jokseenkin eri mieltä	3 En osaa sanoa	4 Jokseenkin samaa mieltä	5 Täysin samaa mieltä
Sosiaalinen media tukee yhteisöllistä oppimista.	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalisen median avulla voi edistää syvää, ymmärtävää oppimista.	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalista mediaa voidaan käyttää oppimisen tukena.	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen media tulee yleistymään opettamisen välineenä.	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteisöllinen oppiminen edistää asioiden ymmärtämistä.	☐	☐	☐	☐	☐
Olen innostunut sosiaalisen median tarjoamista oppimisen mahdollisuuksista.	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteisöllisessä oppimisessä on mukana keskenkärsyvyyden sietämistä ja epävarmuutta oppimisen lopputuloksesta.	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen media ei kuulu oppilaitosympäristöön lainkaan.	☐	☐	☐	☐	☐
Omien opintoihin liittyvien töiden julkistaminen on oppimisen kannalta hyvä asia.	☐	☐	☐	☐	☐
Oppimisen arviointi on yhdenmukaisempaa ja tasa-arvoisempaa yhteisöllisessä oppimisessä.	☐	☐	☐	☐	☐
Oppimisprosessia voi tukea monipuolisesti.	☐	☐	☐	☐	☐

- 6) Mitä sosiaalinen media mielestäsi voisi tarjota uuden oppimiseen, yhteisöllisyyteen (yhdessä tekemiseen ja oppimiseen), opiskelun ohjaukseen ja opettamiseen?

- 7) Mitkä pidät tärkeinä sosiaalisen median mahdollisuuksina oppimisessä ja opetuksessa?

	1 Ei yhtään tärkeää	2 Vähemmän tärkeää	3 En osaa sanoa	4 Jokseenkin tärkeää	5 Erittäin tärkeää
Oppimisympäristö on julkinen.	☐	☐	☐	☐	☐
Oppimisen etenemistä voi suunnitella osittain yhdessä opiskelijoiden kanssa.	☐	☐	☐	☐	☐
Oppimisprosessiin voi tarjota vaihtoehtoisia työskentelytapoja.	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalisen median avulla voi kukin opiskelija rakentaa omanlaisensa opiskeluympäristön.	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelijat voivat tuottaa sisältöä opetukseen.	☐	☐	☐	☐	☐
Työskentelyssä on selkeät säännöt.	☐	☐	☐	☐	☐
Oppimisen aktivointi on opiskelijalähtöistä.	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen media tukee oppimisen erilaisia prosesseja.	☐	☐	☐	☐	☐

- 8) Kertoisitko, miten itse haluaisit käyttää sosiaalista mediaa oppimisen edistämiseksi?

9) Mitä seuraavista koet tärkeiksi sosiaalisen median käytössä oppimisessa ja opetuksessa?

	1 Ei yhtään tärkeää	2 Vähemmän tärkeää	3 En osaa sanoa	4 Jokseenkin tärkeää	5 Erittäin tärkeää
Opettaja ja opiskelijat voivat jakaa ja varastoida aineistoja sekä kartuttaa kurssin sisältöä.	☐	☐	☐	☐	☐
Opettaja ja opiskelijat voivat tiedottaa ja viestiä mahdollisimman vaivattomasti.	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalisen median avulla voi koota yhteen harjoituksia ja tenttejä.	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalisen median avulla voi toteuttaa reaaliaikais- ta ohjausta ja opetusta.	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalisen median avulla opettaja ja opiskelijat voivat yhdessä rakentaa ja kehittää oppimisympäristöä.	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen media tarjoaa apuvälineitä oppimiseen.	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalisen median avulla voi järjestää ajan ja paikan rajat ylittäviä verkko-keskusteluja ja ryhmiä.	☐	☐	☐	☐	☐
Tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden tuoda omaa ajattelua näkyväksi ja nähdä muiden ajattelun tuotoksia.	☐	☐	☐	☐	☐

Opiskelua tukevaa ajan-
kohtaista sisältöä voi koo-
ta useasta lähteestä yh-
teen paikkaan.

Tiedon kerääminen ja
prosessointi on kollektiivista.

Arviointi on monipuolista
ja erilaiset tuotokset sallitaan.

Osallistuminen on arviointiperuste.

Monivalintatehtävien
toteuttaminen ja arviointi
nopeuttaa kurssisuoritusta.

10) Onko jotain, mitä haluaisit kertoa sosiaalisesta mediasta, jokin oma kokemus, terve
opetuksen kehittämiseen, jotain muuta arvokasta?